Sota terra

L'últim que veig és la seva boca. El somriure torçat, l'incisiu trencat i ennegrit, aquella ganyota que mai va arribar a ser somriure.

Em bateguen les temples, em couen els ulls. Tremolo, i no sé si de fred o de por. La llanterna reposa a la vora de la fossa i li il·lumina mitja cara des de baix, deformant-la. Em prometo no oblidar-la. Em prometo recordar cada detall.

S'inclina sobre mi. No parla: escup. La seva saliva, tèbia i espessa, m'esquitxa la galta i no puc netejar-me-la. Tinc el braç dret doblegat sota el cos, amb el colze al revés, en un angle que no existeix. Articula a poc a poc, mastegant cada síl·laba. Sempre confonia ser sorda amb ser idiota.

—No hauries d'haver-ho vist. Però sempre tafaneges com una fotuda mosca darrere el vidre. Sense assabentar-te de res però sense deixar de mirar.

D'una puntada de peu fa girar el focus de la llanterna. Sap que és l'únic que em queda. A la foscor no hi ha llavis, i sense llavis no hi ha ningú. Encara m'arriba el seu alè agre, amb olor de tabac.

La terra no sona: la sento. Em cau sobre les cames, sobre el ventre, i cada cop pesa més. M'oprimeix el pit fins que un cruixit em fa estrènyer les dents: una costella, crec. Intento canviar de postura, però les parets m'empresonen.

Compto. Sempre compto quan no puc fer una altra cosa.

Un. Dos. Tres.

Quan els cops deixen de ser cops i els batecs se'm desboquen, continuo comptant.

Tanco els ulls amb força. Tinc els llavis secs i esquerdats, i un gust de ferro a la gola. Provo de cridar i la boca se m'omple de terra: freda, amb grumolls. Noto alguna cosa que es mou. Escupo i hi torna a entrar. Mai no vaig saber com sona el meu crit. Ell deia que grallava i reia.

Un bitxo em recorre el coll, sota el vestit. Moltes potes, diminutes, que corren amunt i avall. No puc apartar-lo.

Més cops, a prop. Una pala? No: passes. Feixugues, sense pressa. S'aturen just al meu damunt. M'enfonso una mica més. Es queda allà molta estona, com qui pren el sol.

Aleshores arriba una altra cosa: una vibració suau, rítmica, que puja per terra fins a les meves costelles trencades. Tardo a reconèixer-la. Taral·leja. Ho fa quan està content.

Les passes se'n van. Tornen. Cada cop que tornen, triguen més a marxar.

L'aire no s'acaba. Ho penso sense alarma, gairebé amb alleujament, com qui comprova que ningú no la segueix pel carreró. I llavors somric.

Tinc temps.

Somric més, encara que se m'obrin les esquerdes dels llavis. Temps per repassar la seva boca fins a saber-me-la de memòria: cada moviment, cada paraula que li vaig veure pronunciar en aquella casa, cada cop que va dir el meu nom sense saber que jo el llegia. Una vegada el vaig veure parlar sol davant del mirall del rebedor, convençut que jo no podia veure el seu reflex. «Una sorda, quina sort la meva», deia. «Quina sort la meva».

Temps per recordar.

Aconsegueixo moure'm, però el buit és massa petit. El braç dret no respon; el noto lluny, com si fos d'una altra. La mà esquerra sí, però dos dels seus dits ja no es dobleguen: els va trepitjar una nit a la cuina, amb la bota, perquè deixés de parlar amb les mans. Vaig aprendre a signar amb vuit dits.

Entre la terra es filtra un fil de llum que s'apaga sota la següent palada.

Em trobaran? No estic segura que quedi ningú que pugui fer-ho. Els meus pares van aprendre a signar per mi; eren els únics. Ara són al menjador, disposats en fila sobre l'estora, amb les mans enganxades al cos. Col·locats amb cura, com una ofrena. Igual que feia el Black, el gat de quan jo era petita: cada matí

alineava els ratolins, amb les tripes fora, i s'asseia a esperar. La meva mare tenia els ulls oberts. Les mosques hauran començat per allà.

A l'estómac em creix una cosa calenta. Crema. I amb la calor arriba un pensament, un de sol: el mataré. Sortir es torna urgent.

El posaré davant meu, sota una bona llum. Mai no va aprendre a signar. Per a què? Aquesta vegada serà ell qui haurà de desxifrar-me les mans; qui em miri mentre els meus dits es mouen a poc a poc, perquè entengui cada paraula, cada cop, cada tall, tot el que deixa una ferida i no sempre es veu.

Recolzo la palma i empenyo. Durant uns segons no passa res. Torno a intentar-ho, amb tota la meva força, fins que sento que alguna cosa cedeix.

Cavo. Aquí dins el temps no té forma: de vegades crec que han passat hores; d'altres, que fa només uns minuts que la terra va començar a caure damunt meu.

Fa estona que no tinc set. Ho noto com es nota que ha deixat de ploure. El gust de ferro ha marxat. El que em caminava pel coll ha deixat de fer-ho, o ja no ho sento. El meu braç dret respon.

Intento reconstruir la seva cara completa, però se m'escapa. Em ve la imatge de la corba dels seus llavis, el moviment de la seva mandíbula, la forma d'inclinar el cap quan em parlava. Quan arribo als ulls només trobo foscor.

Potser sempre va ser així. Potser mai no el vaig mirar de debò.

Aleshores recordo l'anell.

Una aliança senzilla, de metall fosc, a la seva mà dreta. La veig brillar sota la llum de la cuina un matí qualsevol, els seus dits fregant-la mentre em parlava. Recordo la seva marca al meu pòmul la primera vegada que em va pegar.

—Ara portes la marca del teu marit —em va dir, sense pressa, assegurant-se que ho llegís bé.

El meu marit. La paraula apareix al meu cap amb una familiaritat que no sento.

Busco el dia del nostre casament i no trobo cap església, cap vestit, cap fotografia. Busco un viatge, una celebració, un sol record que sigui dels dos. No hi ha res que pugui sostenir entre les mans.

Mai no hi va haver casament. Ell va arribar una tarda, va deixar la maleta al rebedor i va començar a estendre's per la casa com la floridura.

El que millor recordo és la seva boca. Aquella boca parlant sense parar, que no recordo haver volgut besar mai.

Continuo cavant. La terra es torna estranyament tova i les meves mans avancen amb facilitat. Ja no hi ha arrels, ni pedres, ni resistència.

Aleshores entra la llum. Una línia petita, gairebé imperceptible, s'obre davant dels meus ulls. Parpellejo. Creix. I per primera vegada des que em van enterrar puc veure les meves mans.

Em quedo mirant-les. Són netes. No hi ha sang ni ferides. La pell té un color apagat, gairebé transparent. Els dos dits de l'esquerra, drets un altre cop.

Les moc. Responen. Però no sento res. Ni el fred de la terra, ni el dolor.

Surto agafant-me a les vores de la fossa. La llum és encegadora. Em quedo quieta, esperant que l'aire m'ompli els pulmons, que el fred em travessi la roba. No arriba res.

Davant meu hi ha el jardí. El meu jardí. La casa, al fons, amb les finestres sense flors i la façana coberta d'una molsa que no hi era abans. Al costat de la porta, una pala rovellada.

Miro el lloc d'on he sortit. No hi ha cap forat. Només un tram de terra enfonsada, cobert d'herba torta, com si hagués trigat anys a assentar-se. I una mica més enllà, un altre tram igual. I un altre. Compto fins a cinc i deixo de comptar.

Les imatges assalten la meva memòria sense ordre. Ell cridava. Jo provava d'entendre. Assenyalava el terra i després la pala, gesticulava, maleïa. Massa de pressa. Jo no vaig interrompre, no vaig preguntar. Les seves botes enfonsades a la terra. Els meus peus, lligats, i la corda mossegant-me la carn.

Recordo totes les vegades que vaig esperar: unes passes, una ombra. Algú que em trobés a faltar. Ningú no va venir. Els únics que haurien vingut eren al menjador.

Ell no em va portar lluny. No ho necessitava. Va triar el jardí, va tornar a casa, va tancar la porta i va continuar vivint.

Els meus turmells estan lliures. On era la corda queda un solc morat, sense sang.

Camino cap a la casa. Travesso el jardí sense deixar petjades. Passo vora la pala i, en fregar-la, els meus dits la travessen. M'aturo davant la finestra. Veig els arbres del jardí reflectits al vidre. A mi, no.

Somric, i és l'únic que continua brut en mi: entre les meves dents queda terra fosca.

Miro dins: al menjador, la fila continua allà. Roba vella, cuir fosc, les mans rosegades pel pas del temps, enganxades al cos. Anys de pols i de podridura. La meva mare ja no té cara; les mosques se l'han anat enduent a trossos, estiu rere estiu. Ell creua pel davant, esquivant el que queda de la meva família, sense veure'ls. Amb el camí après.

Para taula. Dos plats, dos gots. Més vell, més encorbat, amb la nuca plena de taques i les temples platejades. A la mà dreta, continua lluint l'aliança, ja enterrada al dit inflat. Aparta la cadira de davant, com per a algú. Alça la vista cap a la finestra i es queda rígid. Durant un segon crec que em veu, que m'espera. Després baixa els ulls i continua amb els plats.

Parla. Parla a la cadira, al plat buit, convençut d'estar sol. Ho llegeixo, paraula per paraula, a través del vidre: «Quina sort la meva». Una vegada i una altra, com qui resa.

Per primera vegada aconsegueixo recordar els seus ulls. Petits. No miren ningú.

Recolzo les mans a la finestra. No l'entela cap alè.

Penso en el que ell deia: que grallava, que la meva veu era un animal atropellat. Mai no la vaig sentir.

Obro la boca. És un gest maldestre, de peix. Alguna cosa em puja per la gola, que ja no té carn, esquinça el que no es pot esquinçar, i surt.

No ho sento. Ho veig.

Veig com el plat es parteix en dos sobre la taula. Com s'esquerda el got, i després la finestra, de dalt a baix. Veig com se li encongeix l'esquena, com es posa les mans a les orelles i com els seus dits, a poc a poc, es tenyeixen de vermell fosc. La seva boca s'obre. «Para». «Para». «Si us plau».

Aquesta vegada és ell qui suplica.

Tanco els ulls. A la foscor no hi ha llavis, i sense llavis no hi ha ningú. Només la meva veu, omplint la casa.

Per fi em sent.